

FM: Inflācija saglabājas 21,8% līmenī

Publicēts: 08.12.2022.

[Inflācija](#)

[Jaunami](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Šā gadā novembrī patēriņa cenu līmenis pieauga par 1,1% salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi. Savukārt gada griezumā vidējais cenu līmenis bija par 21,8% augstāks, kas ir līdzvērtīgs pieaugumam oktobrī. Kopš šā gada jūlija inflācija Latvijā svārstās 21,5%-22,2% robežās. Pamatojoties uz aktuālākajiem datiem par gāzes, naftas un pārtikas cenām pasaulē, inflācijas pieaugums Latvijā tuvākajos mēnešos nav gaidāms. Patēriņa cenu kāpums decembrī gada izteiksmē būs ļoti tuvs tam līmenim, kāds bija novērots pēdējos mēnešos, līdz ar to 2022. gada vidējā inflācija varētu sasniegt 17,3%.

Noteicošā loma tik straujam patēriņa cenu kāpumam galvenokārt ir saistīta ar ārējiem faktoriem jeb energoresursu un pārtikas cenu pieaugumu pasaulē. Pašreizējos ģeopolitiskajos apstākļos grūti apgalvot, vai cenu kāpums Latvijā sasniedza savu piķi, jo joprojām pastāv liela nenoteiktība ap gāzes cenām Eiropā. Ja gāzes cenas īstermiņā strauji nepalielināsies, tad nav pamata sagaidīt vēl augstāku patēriņa cenu pieaugumu. Inflācija ap 21%-22% Latvijā saglabāsies līdz nākamā gada pavasarim, bet pēc tam cenu kāpums pakāpeniski samazināsies augstās bāzes dēļ.

Patēriņa cenu kāpumu šā gada novembrī lielā mērā ietekmēja pārtikas, degvielas, gāzes, siltumenerģijas, kā arī elektroenerģijas cenu kāpums. Pakalpojumu cenas arī turpināja palielināties un gada griezumā bija par 11,0% augstākas. Pakalpojumu cenu kāpumu visbūtiskāk ietekmēja veselības aprūpes, ēdināšanas un viesnīcu, atpūtas un kultūras, kā arī personīgās aprūpes pakalpojumu cenu pieaugums.

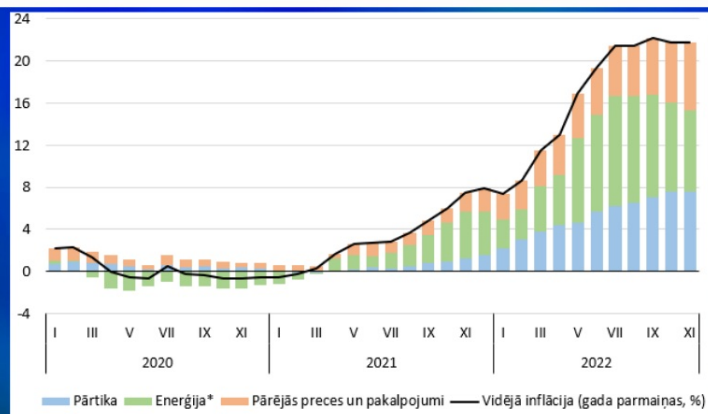
Lielāko devumu patēriņa cenu kāpumā šā gada novembrī noteica pārtikas un bezalkoholisko dzērienu cenu pieaugums par 29,5%, tādējādi izskaidrojot trešdaļu no fiksētās inflācijas. Par spīti tam, ka neapstrādātās pārtikas cena pasaulē samazinās jau astoņus mēnešus pēc kārtas, pārtikas cenu pieaugums Latvijā ar katru nākamo mēnesi paliek tikai augstāks. Tas, ka neapstrādātās pārtikas cenas pasaulē samazinās, vērtējams pozitīvi, bet augstās apstrādes un loģistikas izmaksas energoresursu cenu kāpuma dēļ neļauj samazināt pārtikas gala cenu. Tas apliecina, ka energoresursu cenu pieaugumam ir būtiska netieša ietekme arī uz pārējo preču cenām. Pārtikas cenu stabilizēšanos Latvijā redzēsim tikai nākamgad.

Būtisku devumu inflācijā nodrošināja arī ar mājokļa apsaimniekošanu saistīto pakalpojumu un preču sadārdzinājums par 44,4%, ko ietekmēja elektroenerģijas, gāzes, siltumenerģijas, cietā kurināmā, kā arī kanalizācijas un atkritumu savākšanas cenu pieaugums. Lielā mērā šo preču un pakalpojumu cenu kāpumu negatīvi ietekmēja augstās gāzes cenas, jo gāze tiek izmantota gan elektroenerģijas, gan siltumenerģijas ražošanā. Gāze bija par 105% dārgāka nekā 2021. gada novembrī, bet siltumenerģija sadārdzinājās par 75,0%. Jāatzīmē, ka šāds siltumenerģijas tarifa pieaugums atspoguļo vidējo kāpumu visām mājāsaimniecībām.

Ņemot vērā, ka siltumenerģijas tarifi ir decentralizēti – katrā pašvaldībā siltumenerģijas tarifi ir dažādi, līdz ar to atsevišķās pašvaldībās kāpums varētu būt augstāks par vidējo. Svarīgi norādīt arī to, ka gāzes cenu kāpuma ietekme uz siltumenerģijas tarifiem Latvijā vēl nav pilnībā atspoguļojusies. Tas saistīts ar to, ka siltumenerģijas tarifs apstiprina Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija, un starp tarifu projekta sagatavošanu, iesniegšanu un apstiprināšanu paiet zināms laiks. Atsevišķās pašvaldībās tarifi varētu vēlreiz palielināt. Šā gada novembra beigās AS "Rīgas siltums" šogad ceturto reizi palielināja siltumenerģijas tarifu. Siltumenerģijas tarifiem vidējā termiņā ietekmēs gāzes cenas pasaules tirgos. Būtiski palielinoties malkas un granulā pieprasījumam, strauji pieauga arī cietā kurināmā cena, salīdzinājumā ar pērnā gada novembri palielinoties par 115%.

Lai arī degvielas cena šā gada novembrī bija par 28,4% dārgāka nekā pērnā gada attiecīgajā mēnesī, pašreiz tā ir vienīgā patēriņa prece, kuras cenu dinamika var nedaudz uzlabot garastāvokli, jo vairāku nedēļu garumā degvielas cena pakāpeniski samazinās. Pašreiz BRENT markas jēlnaftas svārstās ap 79 ASV dolāriem par barelu, kas ir zemākais līmenis kopš šā gada janvāra. Novembrī vidējā diēļdegvielas cena veidoja 1,927 eiro par litru, bet 95. benzīna vidējā cena bija 1,782 eiro par litru.

Devums gada inflācijā pēc izcelsmes avota (procentpunkti) un vidējās patēriņa cenu pārmaiņas (%)

*Energijas grupā ietilpst elektroenerģija, gāze, siltumenerģija, degviela, cietais kurināmais

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-inflacija-saglabajas-218-limeni>